

Η Σύμβαση Αναγνώρισης της Λισαβόνας

κριτήρια και διαδικασίες,
διασυνοριακή εκπαίδευση,
διαπανεπιστημιακοί τίτλοι σπουδών και
διεθνή προσόντα πρόσβασης

Ελπίδα Κερανού-Παπαηλιού

Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Κύπρου

Πρόεδρος ΚΥΣΑΤΣ

Ελεύθερο Πανεπιστήμιο στο Σκαλί Αγγλαντζιάς

29 Οκτωβρίου 2008

Παρουσίαση

- Βασικά σημεία της σύμβασης
- Διασυνοριακή εκπαίδευση
- Διαπανεπιστημιακοί τίτλοι σπουδών
- Διεθνή προσόντα πρόσβασης

Η Αναγνώριση Τίτλων και Περιοδών Σπουδών

**αποτελεί κεντρική συνιστώσα της
διαδικασίας της Μπολόνια για την
προώθηση της κινητικότητας**

Σκοπός της Σύμβασης Αναγνώρισης της Λισαβόνας

- Η δίκαιη και διαφανής αξιολόγηση και αναγνώριση των προσόντων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και των προσόντων που παρέχουν πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Σύμβαση Αναγνώρισης της Λισαβόνας

- Δημιουργήθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης και την ΟΥΝΕΣΚΟ
- Υιοθετήθηκε από τους εθνικούς εκπροσώπους τον Απρίλιο του 1997
- Έχει υπογραφεί από 52 χώρες - οι 48 από αυτές την έχουν επίσης επικυρώσει
- Αποτελεί διεθνή νομοθεσία
- Συνεχώς εξελίσσεται

Μηχανισμοί Υλοποίησης της Σύμβασης

- Η Επιτροπή της Σύμβασης
- Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Εθνικών Κέντρων Πληροφόρησης για την ακαδημαϊκή κινητικότητα και αναγνώριση (ENIC Network)

Βασικά Σημεία της Σύμβασης

- 1.** Οι κάτοχοι προσόντων μίας χώρας έχουν ικανοποιητική πρόσβαση για την αξιολόγηση των προσόντων αυτών σε μία άλλη χώρα
- 2.** Η αξιολόγηση των προσόντων γίνεται χωρίς καμία διάκριση
- 3.** Το σώμα που είναι υπεύθυνο για την αξιολόγηση φέρει την ευθύνη της τεκμηρίωσης ότι μία αίτηση δεν ικανοποιεί τις σχετικές απαιτήσεις

Βασικά Σημεία της Σύμβασης

4. Κάθε χώρα αναγνωρίζει ένα προσόν ως ισότιμο με το αντίστοιχο προσόν στο δικό της σύστημα, εκτός αν μπορεί να τεκμηριώσει **ουσιώδεις διαφορές** ανάμεσα στο εγχώριο προσόν και το προσόν για το οποίο ζητήθηκε η αναγνώριση

Βασικά Σημεία της Σύμβασης

- 5.** Η αναγνώριση ενός προσόντος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που απονεμήθηκε από μία άλλη χώρα μπορεί να έχει τις εξής συνέπειες:
- Πρόσβαση σε περαιτέρω σπουδές στη βάση των ίδιων προϋποθέσεων με τους υποψηφίους που κατέχουν αντίστοιχα εγχώρια προσόντα
 - Χρήση του συγκεκριμένου ακαδημαϊκού τίτλου
 - Ενδεχόμενη διευκόλυνση ως προς την πρόσβαση στο χώρο εργασίας

Βασικά Σημεία της Σύμβασης: Δεσμεύσεις όλων των χωρών

- 6. Ανάπτυξη διαδικασιών για την αξιολόγηση ως προς το κατά πόσον πρόσφυγες ή εκτοπισθέντες ικανοποιούν τις σχετικές απαιτήσεις για πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ή το χώρο εργασίας, ακόμη και σε περιπτώσεις όπου τα προσόντα δεν μπορούν να τεκμηριωθούν μέσω των σχετικών δικαιολογητικών**

Βασικά Σημεία της Σύμβασης: Δεσμεύσεις όλων των χωρών

- 7. Παροχή πληροφόρησης αναφορικά με τα ιδρύματα και τα προγράμματα που θεωρούν ότι ανήκουν στο σύστημα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσής τους**
- 8. Δημιουργία εθνικού κέντρου πληροφόρησης για την παροχή πληροφόρησης σε κάθε ενδιαφερόμενο αναφορικά με την αναγνώριση προσόντων της αλλοδαπής**

Βασικά Σημεία της Σύμβασης: Δεσμεύσεις όλων των χωρών

- 9.** Ενθάρρυνση όλων των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να χορηγούν το **Παράρτημα Διπλώματος (Diploma Supplement)** στους φοιτητές τους για διευκόλυνση της αναγνώρισης

Παράρτημα Διπλώματος

- Δημιουργήθηκε από κοινού από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο της Ευρώπης και την ΟΥΝΕΣΚΟ
- Είναι ένα εργαλείο που στοχεύει
 - στην παρουσίαση του προσόντος με εύκολα κατανοητό τρόπο, και
 - τη συσχέτιση του προσόντος εντός του συστήματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από το οποίο χορηγήθηκε

Εργαλεία Αναγνώρισης

**Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς
και Συσώρευσης Πιστωτικών
Μονάδων (ECTS)**

Παράρτημα Διπλώματος

ECTS

- Δεν είναι απλά ένα σύστημα πιστωτικών μονάδων, αλλά ένα σύστημα όπου υπάρχει ισχυρή σύζευξη ανάμεσα στα
 - Επιδιωκόμενα **Μαθησιακά Αποτελέσματα** (learning outcomes), και το
 - Συνολικό **Φόρτο Εργασίας** (workload) των διδασκομένων για την επίτευξη των μαθησιακών αυτών αποτελεσμάτων

Ορισμός Μαθησιακών Αποτελεσμάτων που δίνεται στον Οδηγό Χρήσης του ECTS

- **Μαθησιακά αποτελέσματα είναι προτάσεις αναφορικά με το τι ένας διδασκόμενος αναμένεται να μάθει, να κατανοήσει ή/και να είναι σε θέση να επιδείξει μετά την ολοκλήρωση μίας διεργασίας μάθησης**

Κύρια Ερώτηση που τίθεται σε ένα Απόφοιτο

Προηγουμένως:

«Τί έκανες για να αποκτήσεις το δίπλωμά
σου;»

Τώρα:

«Τί μπορείς να κάνεις τώρα που έχεις
αποκτήσει το δίπλωμά σου;»

Μαθησιακά Αποτελέσματα: Αναφορά στη Σύμβαση

- Τα αρμόδια σώματα ενθαρρύνονται να επικεντρώνονται
 - στα μαθησιακά αποτελέσματα και τις ικανότητες, και
 - την ποιότητα του προγράμματος σπουδών
- Η διάρκεια του προγράμματος είναι απλά μία παράμετρος του επιπέδου των επιτευγμάτων, με την ολοκλήρωση του προγράμματος
- Άλλες συνιστώσες που επηρεάζουν τη διάρκεια: αναγνώριση προηγούμενης μάθησης, μεταφορά πιστώσεων, διαφορετικές μορφές πρόσβασης

Ουσιώδεις Διαφορές

- Σε σχέση με **μαθησιακά αποτελέσματα**
- Αλλά και σε σχέση με το **σκοπό** για τον οποίο ζητείται η αναγνώριση
 - Γενική ή περιορισμένη πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση
 - Πρόσβαση σε επαγγελματική εκπαίδευση
 - Πρόσβαση σε ρυθμιζόμενο επάγγελμα,
 - κτλ

Κριτήρια Αξιολόγησης

- Το καθεστώς αναγνώρισης του ιδρύματος ή/και του προγράμματος
- Ο σκοπός της αναγνώρισης
- Η συνέπεια
 - προηγούμενες όμοιες περιπτώσεις
- Οι ουσιώδεις διαφορές
 - Μαθησιακά αποτελέσματα, κεντρικά στοιχεία, ποιότητα
 - Παρεχόμενες προσβάσεις
- Το πότε αποκτήθηκε το προσόν
- Η επικέντρωση στο προσόν για το οποίο ζητείται η αναγνώριση, με ενδεχόμενη εξαίρεση το αμέσως προηγούμενο επίπεδο εκπαίδευσης
- Η αξιοποίηση όλων των επίσημων στοιχείων

Διασυνοριακή Εκπαίδευση

- Κάθε μορφή παροχής προγραμμάτων σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ή μέρους τέτοιων προγραμμάτων, ή εκπαιδευτικών υπηρεσιών (συμπεριλαμβανομένων αυτών που αφορούν την εξ αποστάσεως εκπαίδευση) όπου οι διδασκόμενοι είναι σε χώρα διαφορετική από αυτήν όπου βρίσκεται το ίδρυμα που απονέμει τους τίτλους σπουδών
- Τέτοια προγράμματα σπουδών μπορεί να ανήκουν στο εκπαιδευτικό σύστημα ενός κράτους διαφορετικού από αυτό στο οποίο λειτουργεί το απονέμον ίδρυμα, ή ακόμη το απονέμον ίδρυμα μπορεί να λειτουργεί ανεξάρτητα οποιουδήποτε εθνικού συστήματος εκπαίδευσης

Παραδείγματα Διασυννοριακής Εκπαίδευσης

- Παραρτήματα ιδρυμάτων
- Εξ αποστάσεως προγράμματα
- Αποδοχή εγκυρότητας προγράμματος (validation)
- Προσφορά προγράμματος μέσω υποεργολαβείας

Σύμβαση Αναγνώρισης της Λισαβόνας: Σκοποί Κώδικα Καλής Πρακτικής για τη Διασυνοριακή Εκπαίδευση

- **Η ικανοποίηση των προσδοκιών τόσο των χωρών που εξαγουν, όσο και των χωρών που εισάγουν εκπαίδευση**
- **Να αποτελεί την πηγή αναφοράς σε θέματα διασφάλισης ποιότητας και αξιολόγησης προγραμμάτων και προσόντων**
- **Η προστασία των φοιτητών, εργοδοτών και άλλων ενδιαφερομένων**
- **Η διευκόλυνση της αναγνώρισης προσόντων διασυνοριακής εκπαίδευσης**

Αρχές Κώδικα Διασυνοριακής Εκπαίδευσης

- 1. Σαφώς διατυπωμένες διασυνοριακές διευθετήσεις**
 - Συμμόρφωση με τις νομοθεσίες της χώρας που εξαγει και της χώρας που εισάγει
- 2. Ακαδημαϊκή ποιότητα και επίπεδα προγραμμάτων**
 - Συγκρίσιμα με αυτά του μητρικού ιδρύματος
 - Αναγνώριση από φιλοξενούσα χώρα
- 3. Πλήρης διαφάνεια αναφορικά με την πολιτική, την αποστολή, τις δομές διοίκησης, τις εκπαιδευτικές υποδομές, το περιεχόμενο των προγραμμάτων σπουδών, κτλ, ενός Παραρτήματος**

Αρχές Κώδικα Διασυνοριακής Εκπαίδευσης

- 4.** Ακριβής, συνεπής και αξιόπιστη πληροφόρηση προς ενδιαφερόμενους φοιτητές και άτομα που ήδη φοιτούν
 - Φύση συνεργασίας με τοπικά ιδρύματα
 - Κατάσταση αναγνώρισης
- 5.** Ευθύνη ιδρύματος για τη διασφάλιση ποιότητας του διδακτικού προσωπικού
- 6.** Ενθαρρύνεται η κατανόηση από το διδακτικό προσωπικό και τους φοιτητές, της πολιτιστικής κληρονομιάς και των εθίμων, τόσο της χώρας του απονέμοντος ιδρύματος, όσο και της χώρας που εισάγει την εκπαίδευση

Αρχές Κώδικα Διασυννοριακής Εκπαίδευσης

- 7. Ευθύνη ιδρύματος για τις δράσεις των τοπικών του εταίρων**
 - γραπτές και νομικά κατοχυρωμένες συμφωνίες
 - αποφεύγονται συγκρούσεις συμφερόντων
 - διασφαλίζονται τα δικαιώματα των φοιτητών για τις σπουδές τους
- 8. Ευθύνη ιδρύματος για τη χορήγηση των τίτλων σπουδών και των λοιπών συμπληρωματικών εγγράφων**

Αρχές Κώδικα Διασυνοριακής Εκπαίδευσης

- 9.** Συγκρίσιμα κριτήρια και διαδικασίες εισαγωγής φοιτητών, διδακτικών και μαθησιακών δραστηριοτήτων, και διαδικασιών εξέτασης και αξιολόγησης των φοιτητών, με των αντίστοιχων προγραμμάτων που προσφέρονται απευθείας από το απονέμον ιδρυμα
- 10.** Ο ακαδημαϊκός φόρτος εργασίας ενός διασυνοριακού προγράμματος, είναι ο ίδιος με αυτόν συγκρίσιμων προγραμμάτων του απονέμοντος ιδρύματος
 - οποιαδήποτε διαφοροποίηση τεκμηριώνεται και παρουσιάζονται τυχόν συνέπειες σχετικά με την αναγνώριση του προσόντος

Η διασυνοριακή εκπαίδευση αποτελεί θεμιτή εξέλιξη

**υπό την προϋπόθεση ότι
ακολουθείται ο κώδικας καλής
πρακτικής**

Διαπανεπιστημιακοί Τίτλοι Σπουδών

- Διαπανεπιστημιακός τίτλος σπουδών (joint degree) είναι προσόν τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το οποίο απονέμεται από κοινού
 - από δύο τουλάχιστο ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ή
 - από ένα τουλάχιστο ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και άλλα σώματα που έχουν δικαιοδοσία να απονέμουν τίτλους
- Στη βάση προγράμματος, το οποίο αναπτύχθηκε ή/και προσφέρεται από κοινού από τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενδεχομένως σε συνεργασία με άλλα ιδρύματα

Σημασία Διαπανεπιστημιακών Τίτλων

- Για την προώθηση της ακαδημαϊκής **κινητικότητας** και **συνεργασίας** ανάμεσα στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
- Και κατ' επέκταση τη δημιουργία του **Ενιαίου Ευρωπαϊκού Χώρου για την Ανώτατη Εκπαίδευση**

Διαφορά Διαπανεπιστημιακών Τίτλων και Προσόντων Διασυνοριακής Εκπαίδευσης

- Τα προσόντα διασυνοριακής εκπαίδευσης δεν εντάσσονται συνήθως σε εθνικά συστήματα προσόντων
- Σε αντίθεση, κάθε συστατικό στοιχείο ενός διαπανεπιστημιακού τίτλου συνήθως εντάσσεται σε ένα εθνικό σύστημα προσόντων. Συνεπώς, ένα διαπανεπιστημιακό προσόν
 - Είτε εντάσσεται ταυτόχρονα σε πέραν του ενός εθνικού συστήματος προσόντων,
 - Είτε δεν εντάσσεται πλήρως σε ένα μοναδικό εθνικό σύστημα προσόντων

Αρχές Αναγνώρισης Διαπανεπιστημιακών Τίτλων

- **Ικανοποιητική πρόσβαση σε δίκαιη αξιολόγηση των προσόντων αυτών**
- **Αναγνώριση εκτός αν προκύπτουν ουσιώδεις διαφορές**
 - **Ιδιαίτερη ευελιξία αναμένεται από τις χώρες που προσφέρουν διαπανεπιστημιακούς τίτλους**
- **Αμοιβαία αναγνώριση προσόντος από τα συνεργαζόμενα ιδρύματα**
- **Διαφανείς μηχανισμοί διασφάλισης ποιότητας όλων των εμπλεκομένων**

Νομικά Εμπόδια και Πληροφόρηση

- Απάλειψη τυχόν νομικών εμποδίων για την αναγνώριση διαπανεπιστημιακών τίτλων
- Τα ιδρύματα πρέπει να ενημερώνουν τις αρμόδιες αρχές αναγνώρισης για τους διαπανεπιστημιακούς τίτλους που απονέμουν
- Χρήση ECTS και χορήγηση Παραρτήματος Διπλώματος
 - Ειδικά το Παράρτημα Διπλώματος πρέπει να περιγράφει σαφώς όλα τα τμήματα του τίτλου και σε ποια ιδρύματα ή/και στο πλαίσιο ποιών προγραμμάτων έχουν επιτευχθεί

Οι Διαπανεπιστημιακοί Τίτλοι συνεχίζουν να θεωρούνται

**ως βασικός καταλύτης για την
επιδιωκόμενη ενιαιοποίηση των
συστημάτων τριτοβάθμιας
εκπαίδευσης της Ευρώπης**

Διεθνή Προσόντα Πρόσβασης

- Διεθνές προσόν πρόσβασης είναι καταληκτικό προσόν το οποίο απονέμεται μετά την ολοκλήρωση ενός προγράμματος σε σχολείο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όπου το πρόγραμμα ικανοποιεί τις εξής προϋποθέσεις:
 - είναι διακριτό από τα προγράμματα που προσφέρονται εντός των εθνικών συστημάτων εκπαίδευσης
 - εποπτεύεται από ένα ή και περισσότερα εξωτερικά σώματα, ανεξάρτητα των εθνικών συστημάτων εκπαίδευσης
 - έχει διεθνές προσανατολισμό και εμβέλεια
 - ικανοποιεί τις γενικές απαιτήσεις για πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση
 - υπόκειται σε σαφώς οριζόμενους και διαφανείς μηχανισμούς διασφάλισης της ποιότητας, και
 - τα μαθήματα κορμού είναι επαρκούς ακαδημαϊκού επιπέδου

Σύσταση Σύμβασης για Διεθνή Προσόντα Πρόσβασης

- **Αναγνώριση εκτός αν προκύπτουν ουσιώδεις διαφορές σε σχέση με τα αντίστοιχα εγχώρια προσόντα για πρόσβαση σε προπτυχιακά προγράμματα σπουδών**

Σύμβαση Αναγνώρισης της Λισαβόνας

- Σκοπός η δίκαιη και διαφανής αναγνώριση προσόντων που αφορούν την τριτοβάθμια εκπαίδευση
 - Διεύρυνση της πρόσβασης
- Διεθνής σύμβαση
 - Καλύπτει διακρατικές συμφωνίες για την αμοιβαία αναγνώριση ακαδημαϊκών προσόντων
- Ενισχύεται από τα Ευρωπαϊκά Πλαίσια Προσόντων
 - Και τη διαμόρφωση Εθνικών Πλαισίων και Συστημάτων Προσόντων